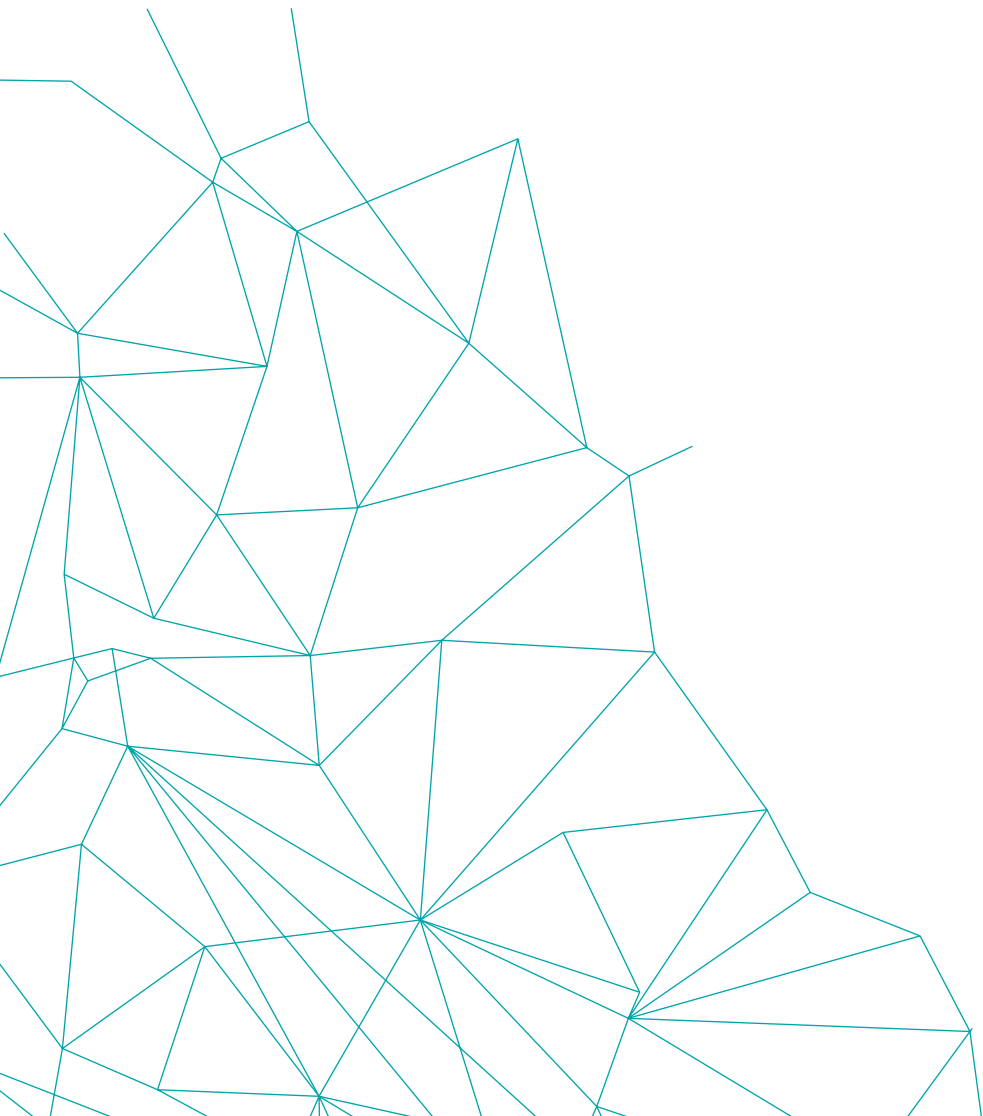

MEELESPEA LIINIDE KAITSEVÖÖNDIS TEGUTSEJALE

2024

Sisukord

ELERING JA ELERINGI LIINID	5
Eesti elektrisüsteemihaldur Elering	6
Millised on Eleringile kuuluvad õhuliinid?	8
Millised on Eleringile kuuluvad kaabelliinid?	8
OHUTUS	11
Mis on kaitsevöönd?	12
Mida tuleks teada, viibides õhuliinide läheduses?	14
Milliste piirangute ja ohtudega tuleb maaomanikel arvestada?	16
Mida tuleb arvestada erinevate tegevuste puhul liini kaitsevööndis?	18
Kooskõlastust nõudvad tegevused liinikaitsevööndis	19
Milliseid töid teostab Elering oma liinidel ja nende kaitsevööndites?	22
Mis on elektromagnetväli?	24
Korduma kippuvad küsimused Eleringi liinide kohta	26
KOOSKÕLASTUSED	30

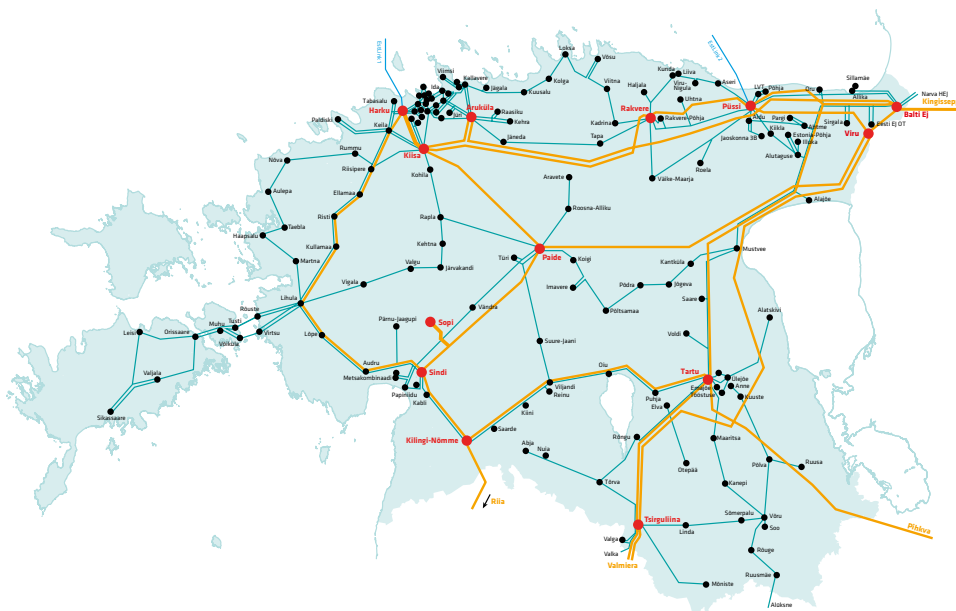
Elering ja Eleringi liinid

Eesti elektrisüsteemihaldur Elering

- Elering on sõltumatu ja iseseisev elektri ja gaasi ühendüsteemihaldur, mille peamiseks ülesandeks on tagada Eesti tarbijatele kvaliteetne energiaravustus;
- Eleringi omanikuks on Eesti Vabariik, mida esindab Kliimaministeerium;
- varustuskindluse tagamiseks haldab ja arendab Elering siseriikliku ülekandevõrku ja välisühendusi;
- Elering juhib reaalajas Eesti elektrisüsteemi, tagades ülekandevõrgu toimimise ning tasakaalu tootmise ja tarbimise vahel;
- oma tegevusega tagab Elering tingimused energiaturu toimimiseks ja majanduse arenguks.

- 110 kV alajaam
- 330 kV alajaam
- Eesti-Läti kolmas elektriühendus (planeeritav)
- 330 kV liin
- 110 kV liin

Eleringile kuuluv Eesti elektrisüsteemi põhivõrk (110-330 kV)

Millised on Eleringile kuuluvad õhuliinid?

Eleringile kuulub Eestis üle 5000 km õhuliine ja need jagunevad kahte pingeklassi: 110 kV ja 330 kV. Õhuliini pingeklassi on lihtne määrata visuaalselt isolaatorite arvu järgi isolaatorketis. Mida rohkem on isolaatoreid, seda kõrgem on pinge.

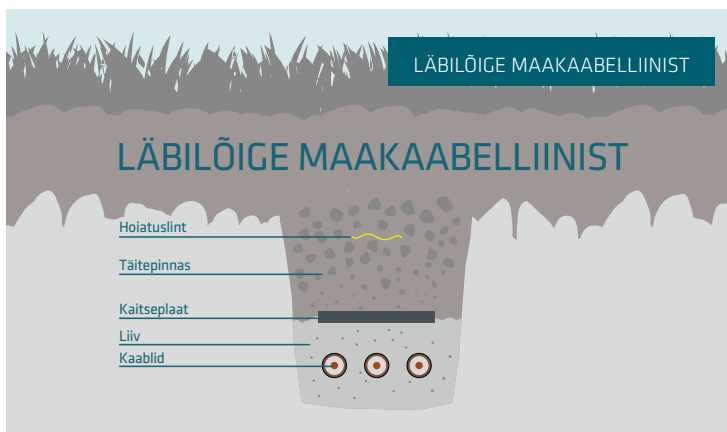
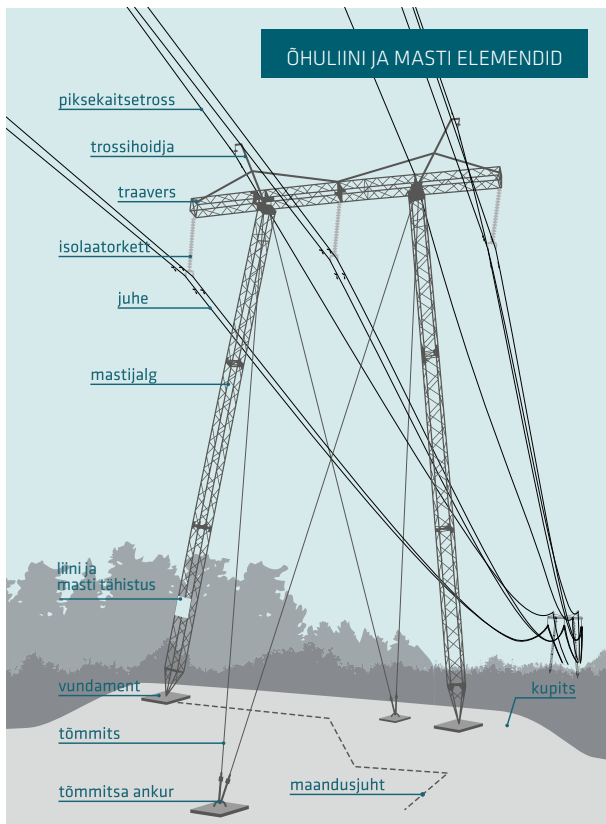
Liini pinge	Isolaatorketi pikkus	Isolaatorite arv ketis
110 kV	Ligikaudu 1 meeter	7-8
330 kV	Ligikaudu 3 meetrit	20-28

Samuti saab liini pingeklassi määrata mastide kuju ja kõrguse järgi. Mida kõrgem pinge, seda suuremad ja kõrgemad on mastid.

Millised on Eleringile kuuluvad kaabelliinid?

Eleringile kuulub Eestis üle 135 km maa- ja veekaabelliine.

Lisaks opereerib Elering Eesti ja Soome vahelisi alalisvooluühendusi EstLink 1 ja EstLink 2. Mõlemad ühendused koosnevad nii maismaal kui meres kulgevast kaablist.

Ohutus

ELEKTRIOHT
330 kV õhuliin

40m 40m
KAITSEVÖÖND

elering

+372 6056825
info@elering.ee

ELEKTRIOHT
110 kV õhuliin

25 m 25 m
KAITSEVÖÖND

elering

+372 605 6825
info@elering.ee

Eleringile kuuluvatel õhuliinidel kasutusel olevad elektriõhumärgid

Mis on kaitsevöönd?

Kaitsevöönd on erinevaid elektripaigaldisi ümbritsev maa-ala, õhuruum või veekogu, kus ohutuse tagamiseks on kitsendatud selle ala kasutamisevõimalusi.

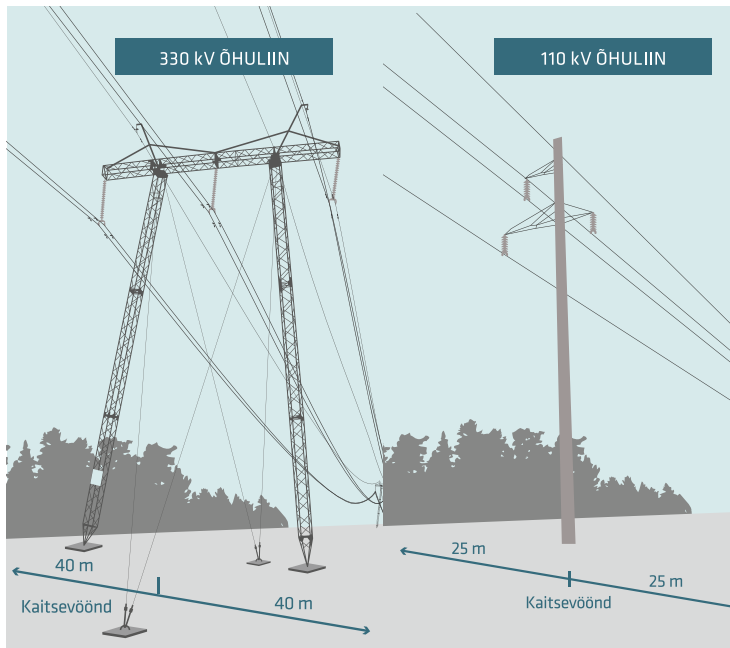
Kaitsevööndi ulatus sõltub elektripaigaldise pingest.

Tegutsemine liinide kaitsevööndis on reguleeritud Ehitusseadustiku §-de 70 ja 77 ja majandus- ja taristuministri määrusega.

Õhuliini kaitsevöönd

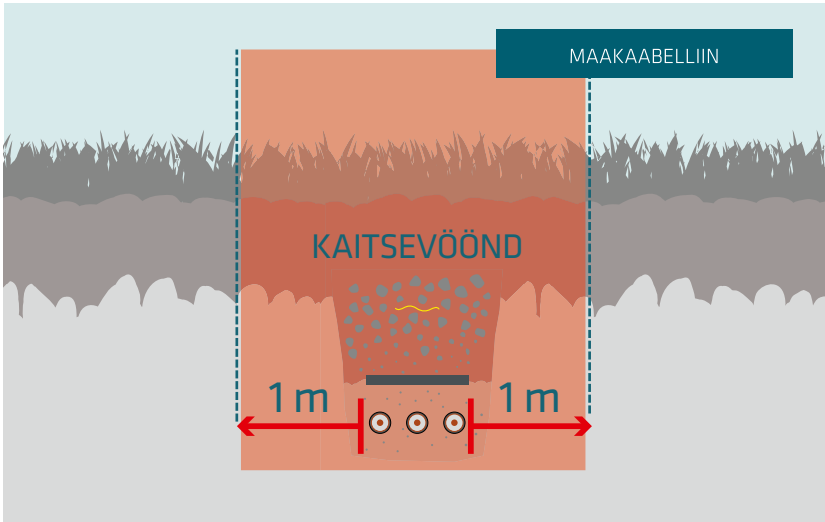
Õhuliini kaitsevöönd on maa-ala ja õhuruum, mida piiravad mõlemal pool piki liini telge paiknevad mõttelised vertikaaltasandid ning mille ulatus mõlemal pool liini telge on:

- 110 kV pingega liinide korral 25 meetrit;
- 330 kV pingega liinide korral 40 meetrit.

Maakaabelliini kaitsevöönd

Maakaabelliini kaitsevöönd on piki kaabelliini kulgev ala, mida mõlemalt poolt piiravad liini äärmistest kaablitest 1 meetri kaugusel paiknevad mõttelised vertikaaltasandid.

Veekaabelliini kaitsevöönd

Veekaabelliini kaitsevöönd on piki kaabelliini kulgev veepinnast põhjani ulatuv veeruum, mida mõlemalt poolt piiravad liini äärmistest kaablitest meres 100 meetri kaugusel paiknevad mõttelised vertikaaltasandid.

Laevatavate siseveekogude veepinna kohal asuva õhuliini kaitsevöönd

Laevatavate siseveekogude veepinna kohal asuva õhuliini kaitsevöönd on piki liini kulgev õhuruum, mida mõlemalt poolt liini piiravad liini äärmistest juhtmetest 100 meetri kaugusel paiknevad mõttelised vertikaaltasandid.

Alajaamade kaitsevöönd

Alajaamade ümber ulatub kaitsevöönd 2 meetri kaugusele piirdeaiast, seinast või nende puudumisel seadmest.

MIDA TULEKS TEADA, VIIBIDES ÕHULIINIDE LÄHEDUSES?

- Mastidele ronimine on kategooriliselt keelatud, see on eluohtlik;
- õhupallide, tuulelohede, droonide ja muude lennudevahendite lennutamine õhuliinide läheduses on ohtlik lennutaja elule ja tervisele;
- märgates liinikoridori servas liini poole tugevalt kaldu olevat puud, teatage sellest liini omanikku;
- tormide ning äikesetrombide ajal ja järgselt tuleb õhuliinide lähedal liikudes olla äärmiselt ettevaatlik, kuna mastilt võib olla langenud juhe või piksekaitsetross. Allalangenud juhtmete (trosside) puudutamine on kategooriliselt keelatud ja nendele lähenemine vähem kui 20 meetri kauguselt on ohtlik. Kui leiata mastilt allakukkunud elektrijuhtme või piksekaitsetrossi, siis teatage sellest viivitamatult Päästeametile telefoninumbri 112. Kui tegemist on kohaga, kus liigub rohkem inimesi, korraldage ohupiirkonnas valve kuni asjatundjate saabumiseni;
- kui juhtmetele on kleepunud märg lumi või on tekkinud jääde ning juhtmed on teele või maapinnale ohtlikult lähedal, tuleks loobuda nende alt läbi minekust ja teavitada nähtust liini omanikku.

**Hädaolukordades palume võtta ühendust
Päästeametiga numbril 112.**

1. Elektrilöögi võib saada ka juheta puutumata

Kõrgepingeliinidest võib inimene saada surmava elektrilöögi ka liinijuheta otseselt puutumata. 110 kV liini puhul võib elektrilöök toimuda ühe meetri kauguselt kõrgepingeliini juhtmest ning võimsamate liinide puhul lausa 2,5 meetri kauguselt. Kuigi liinijuheta on enamasti kõrgel, võivad ohtliku olukorra tekitada suuremad masinad, näiteks kraanad, tõstukid või kombainid, aga ka kõrge antenn, batuut või tuulelohe.

2. Jälgi sõiduki kõrgust ja liikumisraadiust

Ohtlikke olukordi tekitavad sagedamini transpordivahendid, metsa- ja ehitustehnika, mille liikuvad osad, näiteks kalluri kast või kraana nool, tõusevad transpordiasendiga võrreldes mitu meetrit kõrgemale. Viljalõikuse ajal võivad elektriliinidele ohtlikult lähedale sattuda ka kombainid. Avalikult kasutatavatel teedel tuleb kõrgemate kui 4,5-meetrise transpordivahenditega liikumine Eleringiga kirjalikult kooskõlastada. Väljaspool avalikke teid, näiteks põllul või metsas, tuleb samuti elektriliini kaitsevööndis liigeldes ohutuse tagamiseks eelnevalt Eleringiga konsulteerida.

3. Käitumine masinaga pinge alla sattumisel

Kui siiski juhtub, et masinaga satutakse juhtmetele ohtlikult lähedale, siis tuleb tegutseda järgnevalt:

1. Võimaluse korral tagurdada juhtmetest välja vähemalt 20 meetri kaugusele ja kutsuda abi (112).
2. Kui tagurdades juhtmetest eemalduda ei õnnestu, siis kutsuda abi (112) ning vältida masinast väljumist, sest kabiinist väljumisel võib sattuda veelgi suuremasse ohtu.
3. Olukorras, kus masin on süttinud, tuleb väljuda masinast hüppega selliselt, et maapinda puudutades masinat samaaegselt ei puuduta. Seejärel tuleb eemalduda masinast hüpates kaks jalga koos või lohistades jalgu mööda maad, neid tõstmata ja vähemalt 20 meetri kaugusele. Kutsuda abi (112).

4. Lõkke tegemine kõrgepingeliinide lähedal on eluohtlik

Lõkkest kerkiva leegi ja elektriliini vahel võib toimuda elektrilöök ja seda ka siis, kui leek jääb liinist mitme meetri kaugusele. Kui taoline elektrilöök peaks aset leidma, ohustab see inimese elu 25 meetri raadiuses. Lisaks põhjustab lõkkest kerkiv kuumus liinijuheta venimist, mille toimel vajub juhe maapinnale lähemale ning oht elektrilöögiks suureneb veelgi.

5. Raietööd elektriliini kaitsevööndis tuleb kindlasti Eleringiga kooskõlastada

Liini kaitsevööndis toimuvate raietööde kooskõlastamine on kohustuslik. Ka väljaspool kaitsevööndit ei tohiks puud langetada elektriliini suunas. Lisaks sellele on keelatud puude ladustamine õhuliini alla või selle vahetusse lähedusse. Soovitav on kõikide põhivõrgu elektriliinide läheduses toimuvate raietööde korral eelnevalt Eleringiga läbi rääkida.

6. Kooskõlastamist nõuavad ka muud liini kaitsevööndis toimuvad tegevused

Kõrgepingeliinide läheduses tegevuste korraldamine, näiteks avalikud üritused, ehitustegevus, pinnasetööd ja materjalide ladustamine, tuleb eelnevalt Eleringiga läbi rääkida. Selleks tuleb võtta ühendust Eleringi üldtelefonil 715 222. Täiendavat teavet tegevuste kooskõlastamise kohta leiab kodulehelt

www.elering.ee/liinide-kaitsevööndis-tegutsejale.

Milliste piirangute ja ohtudega tuleb maaomanikel arvestada?

Elektripaigaldise kaitsevööndis on keelatud:

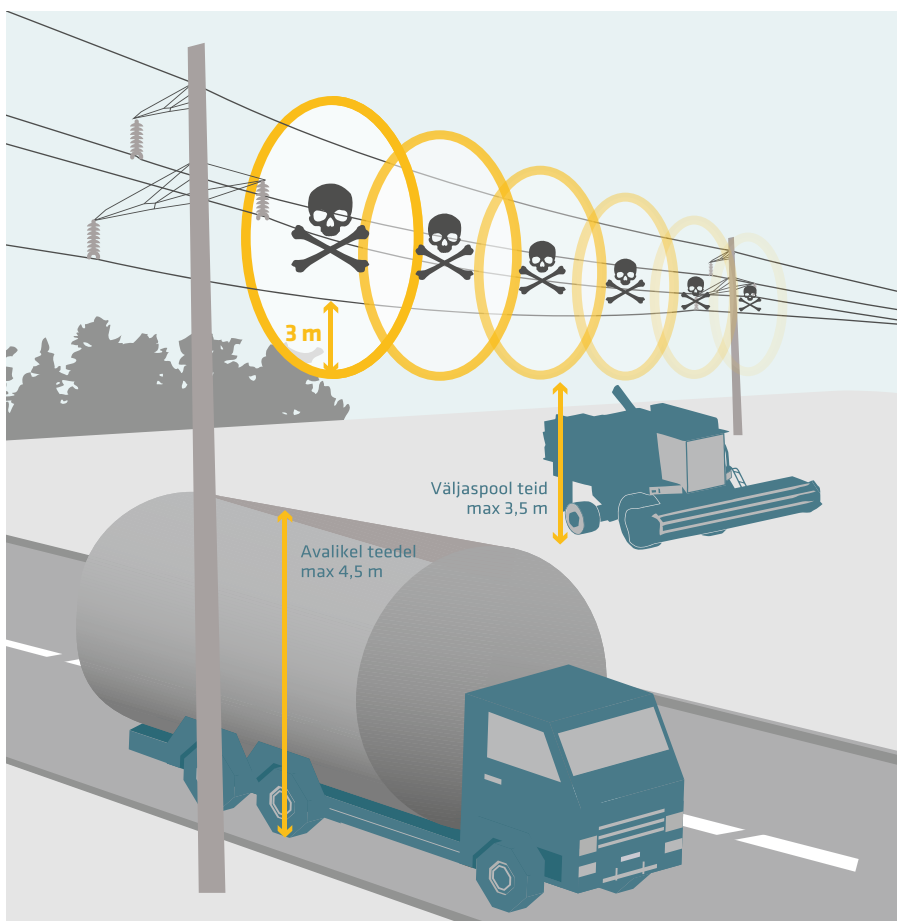
- tõkestada juurdepääsu elektripaigaldisele;
- põhjustada oma tegevusega elektripaigaldise saastamist ja korrosiooni või
- tekitada muul viisil olukorda, mis võib ohustada inimest, vara või keskkonda;
- korraldada õhuliini kaitsevööndis massiüritusi.

Elektripaigaldise omaniku loata on keelatud:

- ehitada, ladustada jäätmeid, materjale ja aineid;
- teha mis tahes kaeve-, laadimis-, süvendus-, lõhkamis-ja maaparandustöid;
- teha tuld, istutada ning langetada puid;
- sõita masinate ja mehhanismidega, mille üldkõrgus maapinnast koos veosega või ilma selleta on üle 4,5 meetri;
- ehitada traattarasid ning rajada loomade joogikohti;
- maakaabelliinide kaitsevööndis töötada löökmehhanismidega, tasandada pinnast, teha mullatöid sügavamal kui 0,3 meetrit, күntaval maal sügavamal kui 0,45 meetrit ning ladustada ja teisaldada raskusi.

Elektripaigaldise kaitsevööndis oleva maa-ala, õhuruumi või veekogu valdaja peab lubama elektripaigaldise omanikul korraldada elektripaigaldise ja selle kaitsevööndi hooldustöid. Hooldustööde toimumisajast ning kestvusest teavitatakse maaomanikke ette.

Elektripaigaldise kaitsevööndis tegutsev isik peab vältima elektripaigaldise kahjustamist või kahjustumise ohu tekkimist. Elektripaigaldise kahjustamise või selle ohu korral tuleb rakendada abinõusid edasise kahju tekkimise vastu ja viivitamata teavitada tekkinud olukorrast elektripaigaldise omanikku.

Mida tuleb arvestada erinevate tegevuste puhul liini kaitsevööndis?

Põlluharimine

Põllutöömasinatega liinide kaitsevööndis töötamisel märkimisväärseid piiranguid ei ole. Vältida tuleb masinate ja mehhanismide, mille töökõrgus võib ületada 4,5 meetrit (nt tõstukid, laadurid jms), kasutamist juhtmete all ja lähemal kui 5 meetrit. Eriti ettevaatlik tuleb olla masinatega mastide lähedal liikudes, sest masti tõmmitsatesse takerdumine või mastiga kokkupuude võib luua ohtliku olukorra ja kaasa tuua tekita- tud kahjude hüvitamise nõude.

Põllukultuuride ja kultuurkarjamaade kastmine

Kastmisseadmed peavad olema paigaldatud selliselt, et oleks välistatud veejooa sattumine juhtmetele lähemale kui 5 meetrit.

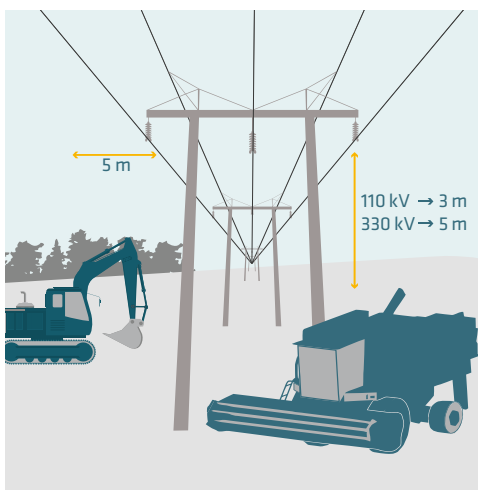
Kooskõlastust nõudvad tegevused liinikaitsevööndis

Maavarade kaevandamine ja kuivenduskraavide rajamine

Antud tegevuse teostamiseks tuleb kindlasti esitada taotlus elektripaigaldise kaitsevööndis tegutsemiseks. Kruusa- või liivakarjääride rajamisel tuleb kaitsevööndis tegutsemise loa saamiseks tagada:

- ohutus töömasinate ja mehhanismidega töötamisel;
- juurdepääs mastidele hooldustehnikaga nii kaevetööde ajal kui ka pärast seda;
- masti maanduspaigaldiste säilivus ja terviklikkus.

Vastava kooskõlastuse taotlemisel palume esitada asjakohased joonised ja skeemid, millest tuleb edasiste tööde käigus kinni pidada.

Puude langetamiseks kaitsevööndis tuleb Eleringile esitada taotlus elektripaigaldise kaitsevööndis tegutsemiseks.

Puude langetamine kaitsevööndis

Puude langetamiseks kaitsevööndis tuleb Eleringile esitada taotlus elektripaigaldise kaitsevööndis tegutsemiseks. Taotlus tuleb esitada vähemalt 10 päeva enne planeeritud tegevuse alustamist aadressile vho.kooskolastused@elering.ee.

Taotluse vormi leiab Eleringi kodulehelt aadressil <https://elering.ee/taotlusvormid-ja-kooskolastused>.

Pärast taotluse esitamist võtab maaomanikuga hiljemalt 10 päeva jooksul ühendust piirkondlik käidukorraldaja, kellel tuleb veenduda, et kavandatud töö tegemine on ohutu. Peale võimalike ohtude selgitamist ning ohutute töömeetodite tutvustamist väljastab käidukorraldaja loa elektripaigaldise kaitsevööndis tegutsemiseks.

Enne puu langetamist tuleb veenduda, et tööd on tehnoloogiliselt läbi mõeldud ja ettevaatusabinõud tarvitusele võetud. Puu tuleb langetada kas piki liini või metsa, st liinist eemale. Liini suunas on puude langetamine rangelt keelatud.

Kui siiski juhtub, et puu hakkab langema liini poole, tuleb teha järgmist:

- lõpetada viivitamatult igasugune tegevus, mis on seotud puu langetamisega;
- eemalduda puust kiiresti vähemalt 20 meetri kaugusele, vältides astumist, mil mõlemad jalad üheaegselt puudutavad maapinda (nii on võimalik vältida sammupinge alla sattumist);
- kui puu sattus juhtmele nii lähedale, et tekkis lühis või puu jäi juhtmele rippu, tuleb sellest viivitamatult teavitada Eleringi liinide käidukorraldajat (kontakttelefoni leiab elektripaigaldise kaitsevööndis tegutsemise loalt);
- vältida igasugust lähenemist puule, ka sae päästmise eesmärgil;
- oodata elektriala asjatundjate saabumist, kes juhtmelt puu eemaldavad.

Metsamaterjali ja raidmeid võib ladustada 330 kV liini kaitsevööndisse alates kaugusega 22 m õhuliini teljest ja 110 kV liini kaitsevööndisse alates kaugusega 16 m õhuliini teljest, eelnevalt kooskõlastatult liini omanikuga.

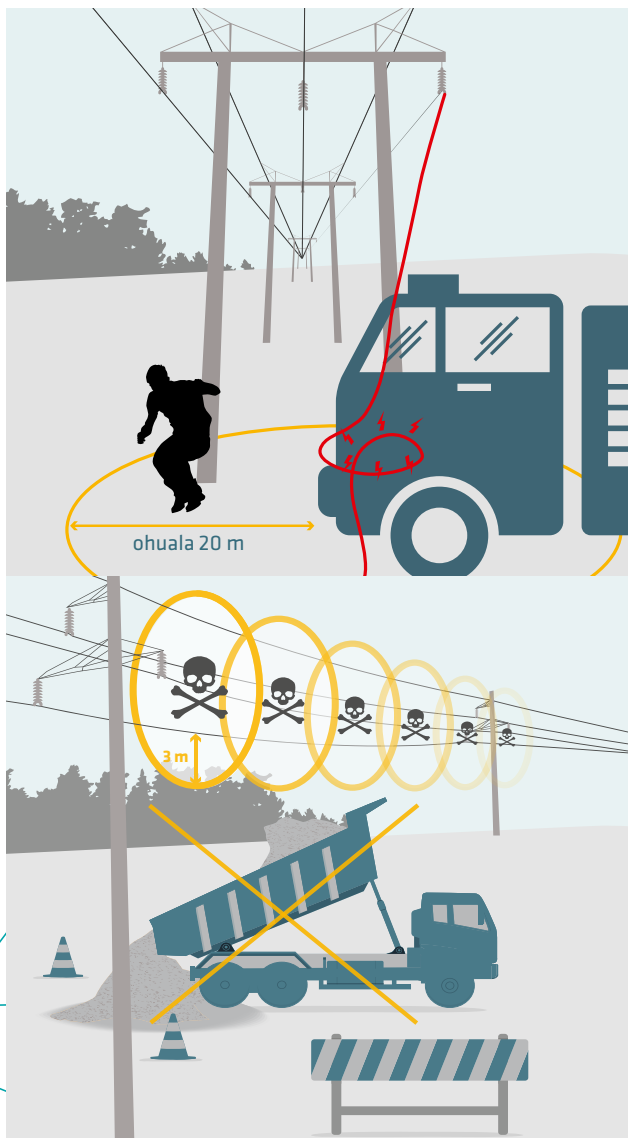
Jälgida, et mehhanismidega töötamisel oleks välistatud mehhanismi ja materjali sattumine lähemalt kui 5 m juhtmest.

Liinikaitsevööndis lõkke tegemine lähemal kui 25 meetrit juhtmest ei ole lubatud. Vahetult juhtmete all on lõkke tegemine rangelt keelatud!

Lõkkest kerkiva leegi ja elektriliini vahel võib toimuda elektrilöök ja seda ka siis, kui leek jääb liinist mitme meetri kaugusele. Kui taoline elektrilöök peaks aset leidma, ohustab see inimese elu 25 meetri raadiuses. Lisaks põhjustab lõkkest kerkiv kuumus liinijuhtmete venimist, mille toimele vajub juhe maapinnale lähemale ning oht elektrilöögiks suureneb veelgi.

Ehitamine

Ehitiste rajamisel liinide kaitsevööndisse tuleb võimalike edaspidiste arusaamatuste vältimiseks kõik kooskõlastused saada ja küsimused lahendada planeeringute ning projektide koostamise ja kooskõlastamise käigus.

Milliseid töid teostab Elering oma liinidel ja nende kaitsevööndites?

Selleks, et Eesti elektrisüsteem tervikuna toimiks ja igal ajahetkel oleks tagatud tarbijatele nõuetekohase kvaliteediga elektrivarustus, teostab Elering oma liinidel ja nende kaitsevööndites järgmisi töid:

- liinide korralised ülevaatused võimalike defektide avastamiseks ja taimestiku kasvu registreerimiseks, mida viiakse läbi jalgsi;
- liinide erakorralised ülevaatused rikkekohtade avastamiseks, mida reeglina viiakse läbi jalgsi, kuid erakorraliste ilmastikunähtuste korral ka õhust lennuvahenditelt;
- hooldustööd liinide kaitsevööndites – puittaimestiku langetamine, freesimine, liinikoridoride laiendamine, plaanilised tehnilised hooldustööd (isolaatorite vahetamine, mastide ja juhtmete korrastamine/remontimine jne);
- rikete ja defektide kõrvaldamine – liinile langenud puude eemaldamine koos juhtme parandamise või asendamisega, korralise ülevaatus käigus avastatud ohtlike defektide kõrvaldamine;
- liinide ehitamine ja renoveerimine – mastide paigaldamine, juhtmete vahetamine, piksekaitsetrossi vahetamine, kiudoptilise trossi paigaldamine, isolaatorite vahetamine jmt.

Mis on elektromagnetväli?

Elektri ülekandmist ilma elektri- ja magnetväljadeta eksisteerida ei saa. Iga pingetatud elektrijuht või seade alates võimsatest elektriliinidest kuni iga kodumasinani välja tekitab enda ümber elektri- ja magnetvälja.

Elektromagnetilised väljad sisaldavad koos levivaid elektri- ja magnetvälju. Need levivad valguskiirusel ja neid iseloomustavad sagedus ja lainepikkus. Sageduseks nimetatakse võngete arvu sekundis, mõõteühikuks on Hertz (1 Hz on üks täisvõnge sekundis). Väljade tugevus elektriliinide ümber sõltub õhuliini pingest ja sellest, kui palju voolu konkreetsel hetkel liini läbib. Väli on tugevam liini vahetus läheduses, liinist eemaldumisel väheneb välja tugevus oluliselt. Lisaks sellele olenevad elektrivälja suurused paljudest teguritest nagu mastide kõrgus, juhtmete paigutus mastidel, ahelate arv mastidel.

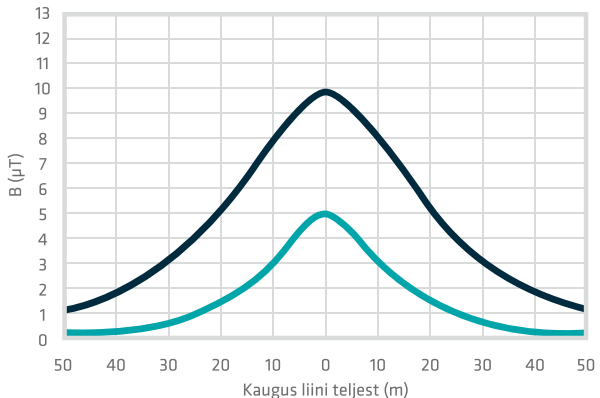
Praktikas toimivad elektri- ja magnetväljad teineteisest sõltumatult ja neid mõõdetakse eraldi.

- Elektrivälju tekitab elektripinge: mida kõrgem on pinge, seda tugevam on sellest johtuv väli. Elektrivälja tugevuse mõõtühikuks on volt meetri kohta (V/m) või kilovolt meetri kohta (kV/m);
- Magnetväljad on tingitud laengute liikumisest ehk elektrivoolust: mida suurem on elektrivool, seda tugevam on magnetväli. Magnetvälja tugevust iseloomustatakse tavaliselt magnetvälja tiheduse kaudu, mille ühikuks on tesla (T), millitesla (mT) või sagedamini mikrotesla (μT).

Järgneval joonisel on toodud magnetväljade maksimaalsed väärtused liinide läheduses ja nende all.

■ 330 kV
■ 110 kV

Magnetvälja tugevus 1 m kõrgusel maapinnast juhtmete horisontaalse asetuse korral

Elukeskkonnas ei tohi elektromagnetvälja tugevus ületada riiklikult kehtestatud piirväärtusi¹. Nende kohaselt ei tohi 50 Hz sagedusega elektromagnetvälja korral elektri- ja magnetväljad ületada elukeskkonnas järgmisi piirväärtusi:

- elektrivälja tugevus - 5000 V/m (5 kV/m);
- magnetvoo tihedus - 100 μ T (0,1 mT).

**Magnetvälja mõõtmiseks soovitame pöörduda Terviseameti poole:
Terviseameti kesklabori füüsika labor
Telefon: 794 3539
E-mail: fuusika@terviseamet.ee
Asukoht: Paldiski mnt 81, Tallinn**

Kui elektri- ja magnetväljade tugevuse näitajad jäävad lubatud piiresse, negatiivset mõju inimese tervisele ei kaasne.

Õhuliini põhjustatud elektromagnetilised väljad võivad juhtida voolu ja pinget (ehk induktsioonivoolu) liini lähedastesse elektrit juhtivatesse

objektidesse. Näiteks kõrgepingeliini juhtmete all liikudes võib tunda ebamugavustunnet, mis ei ole tervisele ohtlik.

Induktsiooni mõju peab arvestama ka elektriliini lähedal paiknevate pikkade metallrajatiste (näiteks sidepaigaldised, tarad, liinid või torud) või suuremõõtmeliste objektide (näiteks juhtivad katused, mahutid või suured veokid) puhul.

Enamik mõjusid ongi seotud indutseeritud pingetega metallkonstruktsioonides ja -objektides, mis pole hästi maandatud. Neil juhtudel peab vaadeldava objekti iga juhtiva osa maandama.

¹ Elektri- ja magnetvälja tugevuse piirväärtused on sätestatud sotsiaalministri 21.02.2002 määrusega nr 38 <https://www.riigiteataja.ee/akt/163816>. Samad piirväärtused on paika pandud ka Eesti standardis EVS-EN 50341-3-20:2007 ja Euroopa Liidu Nõukogu soovitustes.

Korduma kippuvad küsimused Eleringi liinide kohta

Miks kostub liinidelt sageli iseloomulikku heli? Kas see viitab rikkele või rikkeohtlikule seisundile?

Liinidest kostuvat heli on enamasti kahte liiki: reeglina niiske ilma või härmatisega kaasnev iseloomulik särin ehk koroonaeft; ja tuule undamine juhtmetes. Koroonaefti esineb rohkem kõrgema pingega vanematel liinidel, kus seda tekitavad juhtmete ja tarvikute teravikud ja ebatasasused, tekitades enda ümber suurema elektrivälja. Ehkki lisaks mürale põhjustab koroonaa liinidel ka kadusid, on see reeglina normaalne nähtus ega kujuta otsest ohtu. Uutel liinidel on koroonaeft võrdlemisi väike ja palja kõrvaga seda praktiliselt ei kuulu. Tuule undamist juhtmetes võib kuulda väga tugeva tuule ja tormi korral ning sedagi avatud maastikul. Metsas on tuule müha puudes oluliselt tugevam ja tuule undamist juhtmetes ei ole kuulda.

Kui liinilt kostub iseloomulikku praginat või praksumist ja sellega kaasneb pimedal ajal nähtav helendus näiteks isolaatoritel, viitab see tõepoolest rikkeohule ja sellest tuleks teada anda Eleringi aadressil: info@elering.ee.

Kas elektriliinide läheduses esineb äikest sagedamini ja kas äikese ajal on liinide läheduses viibimine ohtlik?

Äikeselahenduste tekkimine ja nende intensiivsus ei sõltu liinide olemasolust, vaid ikkagi ilmastikuoludest ja pilvede tekkimise protsessist. Kui piisavat laengut omava pilve all ei juhtu olema elektriliini, leiab väik puu või mõne muu kõrge elektrilaengut juhtiva objekti ning lahendus toimub sinna. Küll võib aga elektriliini kõrgeid maste ja mastilt mastile kulgevat piksekaitsetrossi vaadelda omaette piksekaitsestena lähedalasuvate hoonete suhtes. Äikese ajal masti läheduses olla on sama ohtlik kui puu läheduses või all, sest kunagi ei tea, millal väik seda tabab. Mõlemal juhul tekib objekti lähedal sammupinge, mis võib osutada eluohtlikuks.

Kas elektriliinide lähedus segab telesaadete või raadio vastuvõttu?

Elektriliinide lähedus telesaadete või raadio vastuvõttu ei sega. Erandiks võib olla juhul, kus liini juhtmed jäävad otse antenni ja saatja vahele. Sel juhul saab probleemi üle antenni kõrguse reguleerimisega. Häired võivad tekkida ka juhul, kui liini juhtmetele on visatud traadi- või kaablijupp. Sellisel juhul tuleks pöörduda kohaliku piirkonna käidukorraldaja poole, kes korraldab segaja eemaldamise juhtmelt.

Kas liinikoridori laiendustöid võib teha omal kinnistul ka omanik ise?

Võib, kuid selleks tuleb vastavalt Elektrihoiatusseadusele esitada Eleringile vähemalt 10 tööpäeva enne planeeritud tegevuse alustamist kirjalik taotlus elektripaigaldise kaitsevööndis tegutsemiseks. Piirkonna liinide käidukorraldaja selgitab taotlejale elektripaigaldisega seotud ohte, kaitsevööndi ulatust, seal kehtivaid kitsendusi, asjakohaseid ohutusabinõusid ning vastutust elektripaigaldise kahjustamise eest.

Pärast tööde lõpetamist elektripaigaldise kaitsevööndis peab töötamise loa saanud isik teatama tööde lõpust teda instrueerinud käidukorraldajale.

Kuidas käituda, kui puu kukub langetamise käigus juhtmele ja jääb sinna püsima?

1. Kui puu hakkab liini poole langema, eemaldu puust vähemalt 10-20 meetri kaugusele, vältimaks sammupingest tekkida võivat ohtu.
2. Lõpeta viivitamatult töö ja teata juhtunust Eleringi aadressil: info@elering.ee.
3. Puu eemaldamise juhtmelt korraldab piirkonna käidukorraldaja. Siis selgub ka võimalike vigastuste suurus (juhtmekiud katkenud, traavers kõver) ja käidukorraldaja organiseerib ka vajalikud remonttööd. Kulud jäävad puu langetaja kanda.

Miks ei ole soovitatav parkida autot juhtmete alla ja tankida töömehhanismide läheduses?

Juhtmetes oleva pinge ja vooluga kaasneb elektri- ja magnetväli. Mida kõrgem on pinge, seda tugevam on juhtmete all olev elektriväli ja mida suurem vool juhtmetes, seda suurem magnetväli. Kuna auto kere on maast isoleeritud (rehvid), siis indutseeritakse auto kerele elektriväli. Tegemist ei ole eluohtliku laenguga, kuid auto kere puudutamisel võib see tunduda ebameeldiv.

Ka ei ole soovitatav pingestatud liini läheduses tankida mootorsõidukeid, töömehhanismide, mootorsaage jms. Väiksemgi säde võib põhjustada kütuseaurude plahvatuse. Õhuliini mastidelt ja juhtmetelt võib alla kukkuda jäidet ja selle tõttu on Teie vara kahjustamise oht.

Miks peab langetama liinide all kasvavat võsa ja liinikoridoride servas kasvavaid puid?

Liinikoridoride hooldustöid, sh liinialuse võsa langetamist ja liinikoridoride laiendamist tehakse elektrist tulenevate ohtude vältimiseks ja vähendamiseks inimesele, varale ja keskkonnale. Ka elektripaigaldise kaitsevööndis kehtivad piirangud on kehtestatud ohutuse tagamise vajadusest lähtuvalt.

Tulenevalt eeltoodust hooldab Elering liinikoridore selliselt, et liinikoridorides kasvava taimekõrgus ei ületaks 3 meetrit. Sellega on tagatud ohutus liinikoridorides liikuvatele inimestele ja loomadele. Olenevalt pinnasest ja seal kasvava taimekõrgusest, tuleb perioodilist võsalangetamist teha iga 3–5 aasta tagant.

Liinikoridoride laiendamine kaitsevööndi ulatuses tagab reeglina selle, et puud ei põhjusta liini suunas langedes liinile rikut ja ei teki ohtu puu langetajale ega varale ehk metsale.

Oht varale seisneb selles, et kuival ajal liinile langenud puu võib süüdata metsa. On olnud piisavalt juhtumisi, kus isegi juhtmetele langenud toores puu lühisvoolude tõttu süttib. Puu langedes juhtmele lülitub liin välja ning tihti kaasnevad sellega ka juhtmete või masti elementide vigastused. Sel juhul jääb liin väljalülitatuks tundi-deks ning tarbijate elektrivarustus on kas häiritud või katkeb sootuks.

Kellele kuulub maa liinikoridorides?

Maa liinikoridorides kuulub seadusjärgsetele omanikele, olgu selleks siis riik, juriidiline isik või eraisik.

Kellele kuuluvad liinikoridorides langetatud puud ja raidmed?

Liinikoridoride hooldustööde käigus langetatud võsa, puud ja raidmed (nimetatud ka raiejäätmeteks) kuuluvad kinnistu omanikule.

Kooskõlastused

Eleringiga tuleb kooskõlastada:

- Eleringile kuuluva elektripaigaldise kaitsevööndis töötamine;
- Eesti teedel liikuvad ja Eleringi liinialuseid läbivad suuregabariidilised veosed;
- piirkondlikud detailplaneeringud.

Kaitsevööndis töötamise ja suuregabariidilise veose kooskõlastuste taotlusvormid on allalaetavad Eleringi kodulehel aadressil

<https://elering.ee/taotlusvormid-ja-kooskolastused> ja need palume saata aadressil vho.kooskolastused@elering.ee.

Elering AS

Kadaka tee 42, 12915 Tallinn

Eleringi üldinfo: 715 1222 (tööpäevadel kell 8.00–16.30)

Täiendav info ja tegevuste kooskõlastamine
kõrgepingeliinide kaitsevööndites:

www.elering.ee/liinide-kaitsevoondis-tegutsejale

